

Word-by-Word Breakdown for Berakhot 12b/13a (Mishnah)

מזכירין	יציאת	מצרים	בלילות	
מְזַכְרִין	יְצִיאַת	מִצְרַיִם	בַּלַּיְלוֹת	vocalized
זכר	יצי/יצא		ב + ליל	root
they cause to mention	going out / leaving [of]	Egypt	in the nights	inside
[One should] mention the Exodus from Egypt in the evenings [adjacent to the recitation of the Shema, through saying the liturgical sections that praise G!d for the Exodus]...				outside

אמר	רבי	אלעזר	בן	עזריה	
אָמַר	רַבִּי	אֶלְעָזָר	בֶּן	עֲזַרְיָה	vocalized
אמר	רבב				root
he said	Rabbi	Elazar	son	Azaria	inside
Rabbi Elazar son of Azaria said...					outside

הרי	אני	כבן	שבעים	שנה	
הֲרִי	אֲנִי	כְּבֶן	שִׁבְעִים	שָׁנָה	vocalized
		כ+בן	שבע	שני/ה	root
behold	I	like son	sevens / 70	year / repetition	inside
Behold, I am like a man of 70 years [i.e. I am like a 70 year-old person]...					outside

ולא	זכיתי	שתאמר	יציאת	מצרים	בלילות	
וְלֹא	זָכִיתִי	שֶׁתֹּאמַר	יְצִיאַת	מִצְרַיִם	בַּלַּיְלוֹת	vocalized
ו+לא	זכי	אמר	יצי/יצא		ב + ליל	root
and no	I merited	that she will be saidy	going out / leaving [of]	Egypt	in the nights	inside
...and I never merited [to understand until now, what it means] that the Exodus from Egypt will be mentioned at night...						outside

זומא	בן	שדרשה	עד	
זֹמָא	בֶּן	שְׁדַרְשָׁה	עַד	vocalized
		דרש	עוד	root
<i>Zoma</i>	<i>son</i>	<i>that he interpreted her/it</i>	<i>until</i>	inside
until I heard Ben Zoma derive the following interpretation:				outside

צאתך	יום	את	תזכר	למען	שנאמר	
צֵאתְךָ	יוֹם	אֶת	תִּזְכֹּר	לְמַעַן	שֶׁנֶּאֱמַר	vocalized
יצי/יצא	יום		זכר	זכי	אמר	root
<i>your going</i>	<i>day</i>	<i>direct object</i>	<i>you will remember</i>	<i>for the sake of</i>	<i>that it is said</i>	inside
That it is said [in Deuteronomy 16:3]: "That you will remember the Exodus..."						outside

חייך	ימי	כל	מצרים	מארץ	
חַיֶּיךָ	יָמַי	כָּל	מִצְרַיִם	מֵאֶרֶץ	vocalized
חיי	יום	כלל		ארץ	root
<i>your life</i>	<i>days [of]</i>	<i>all/each</i>	<i>Egypt</i>	<i>from land</i>	inside
...from the land of Egypt <i>all</i> the days of your life."					outside

הימים	חייך	ימי	
הַיָּמִים	חַיֶּיךָ	יָמַי	vocalized
יום	חיי	יום	root
<i>the days</i>	<i>your life</i>	<i>days [of]</i>	inside
"Days of your life" [quoting the Torah verse] — this refers to the days. (In other words, this is the text in the Torah that proves that we should mention the Exodus from Egypt during the day.)			outside

הלילות	חייך	ימי	כל	
הַלַּיְלוֹת	חַיֶּיךָ	יָמַי	כָּל	vocalized
ה+ליל	חיי	יום	כלל	root
<i>the nights</i>	<i>your life</i>	<i>days [of]</i>	<i>all/each</i>	inside
"All the days of your life" [from the Torah verse] - this refers to evenings. (In other words, the addition of the word "all/kol" in the Torah verse comes to teach us that we are to include the evenings AND the daytime.)				outside

הזה	העולם	חייך	ימי	אומרים	וחכמים	
הַזֶּה	הָעוֹלָם	חַיֶּיךָ	יָמַי	אוֹמְרִים	וְחַכְמִים	vocalized
ה+זה	עלם	חיי	יום	אמר	חכם	root
<i>the this</i>	<i>the world</i>	<i>your life</i>	<i>days [of]</i>	<i>they say</i>	<i>and the sages</i>	inside
And the sages [put forth an alternate reading of this verse which is as follows]: "The days of your life" [from the Torah verse] - this refers to this world (<i>olam ha'zeh</i>)...						outside

המשיח	לימות	ימי	כל	
הַמָּשִׁיחַ	לְיָמֹת	לְהָבִיא	כָּל	vocalized
משה	יום	בוא	כלל	root
<i>the anointed one</i>	<i>to days [of]</i>	<i>to bring</i>	<i>all/each</i>	inside
The addition of the word "All" specifically in the verse comes to teach us that we will mention/remember the Exodus from Egypt <i>also</i> in the Messianic time(s).				outside

Word-by-Word Breakdown for Berakhot 12b/13a (Gemara)

לַחֲכָמִים	זוּמָא	בֶּן	לֵהֶם	אָמַר	תְּנִיא	
לַחֲכָמִים	זוּמָא	בֶּן	לֵהֶם	אָמַר	תְּנִיא	vocalized
חכּם			ל+הם	אמר	תני	root
<i>to the sages</i>	<i>Zoma</i>	<i>son</i>	<i>to them</i>	<i>he said</i>	<i>it is taught/repeated</i>	inside
It is taught [in a <i>baraita</i>]: Ben Zoma said to the sages:						outside

הַמְּשִׁיחַ	לְיָמֵי	מִצְרַיִם	יֵצִיאַת	מִזְכִּירֵינָם	וְכִי	
הַמְּשִׁיחַ	לְיָמֵי	מִצְרַיִם	יֵצִיאַת	מִזְכִּירֵינָם	וְכִי	vocalized
משח	יום		יצי/יצא	זכר	ו+כי	root
<i>the anointed one</i>	<i>to days [of]</i>	<i>Egypt</i>	<i>going out/leaving [of]</i>	<i>they cause to mention</i>	<i>and since</i>	inside
But/and [really] do we mention the Exodus from Egypt in the days of the Messiah?!						outside

הִנֵּה	נֹאמַר	כְּבָר	וְהֵלֵא	
הִנֵּה	נֹאמַר	כְּבָר	וְהֵלֵא	vocalized
	אמר		ו+ה+לא	root
<i>behold</i>	<i>was said</i>	<i>already</i>	<i>and this no</i>	inside
But was it not already said [in Jeremiah 23:7-8]: "Behold..."				outside

ה'	נאם	באים	ימים	
הַשֵּׁם	נָאֵם	בָּאִים	יָמִים	vocalized
ה+שם	נום	בוא	יום	root
<i>The Name (God)</i>	<i>was said</i>	<i>coming</i>	<i>days</i>	inside
<i>(a continuation of Jeremiah 23:7-8) ...The Lord says, 'days are coming [i.e. the Messianic times]...</i>				outside

ה'	חי	עוד	יאמרו	ולא	
הַשֵּׁם	חַי	עוֹד	יֹאמְרוּ	וְלֹא	vocalized
ה+שם	חיי	עוד	אמר	ו+לא	root
<i>The Name (God)</i>	<i>life</i>	<i>all/each</i>	<i>they will</i>	<i>and no</i>	inside
<i>...and [in those days] they will no longer say 'The living God...</i>				outside	

ישראל	בני	את	העלה	אשר	
יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	אֵת	הָעֹלָה	אֲשֶׁר	vocalized
			עֲלִי/ה	אשר	root
<i>Israel</i>	<i>sons [of]</i>	<i>direct object</i>	<i>caused to go up</i>	<i>which/that</i>	inside
<i>...who brought up the children of Israel...</i>				outside	

ה'	חי	אם	כי	מצרים	מארץ	
הַשֵּׁם	חַי	אִם	כִּי	מִצְרַיִם	מֵאֶרֶץ	vocalized
ה+שם	חיי				אָרֶץ	root
<i>The Name (God)</i>	<i>life</i>	<i>if</i>	<i>since</i>	<i>Egypt</i>	<i>land</i>	inside
<i>...from the land of Egypt.' Instead, they will say, 'The living God...</i>					outside	

זרע	את	הביא	ואשר	העלה	אשר	
זָרַע	אֶת	יָבִיא	וְאֲשֶׁר	הֵעִלָּה	אֲשֶׁר	vocalized
זרע		בוא	ו+אשר	עלי/ה	אשר	root
seed	direct object		and which/that	caused to go up	which/that	inside
...that brought up the seed [of]...						outside

צפונה	מארץ	ישראל	בית	
צָפוֹנָה	מֵאֶרֶץ	יִשְׂרָאֵל	בֵּית	vocalized
צפן	ארץ		בית	root
brightness (North)	land	Israel	house [of]	inside
...the children of Israel [i.e. the Jewish people] from the north...				outside

שם	הדחתים	אשר	הארצות	ומכל	
שֵׁם	הִדַּחְתִּים	אֲשֶׁר	הָאָרְצוֹת	וּמִכָּל	vocalized
	דחי	אשר	ארץ	ו+מ+כל	root
there	I thrust them	that/which	the lands	and from each/every	inside
...and from all of the lands where I had driven them." (In other words, according to this verse in Jeremiah, we'll tell the story of our redemption differently once we are redeemed. We won't refer to God as the one who brought us out of Egypt. Instead, we'll refer to God as the one who brought us from all of the lands.)					outside

ממקומה	מצרים	יציאת	שתעקר	לא	לו	אמרו	
מִמְּקוֹמָהּ	מִצְרַיִם	יְצִיאַת	שֶׁתֵּעַקֵּר	לֹא	לוֹ	אָמְרוּ	vocalized
קום		יצי/יצא	עקר		ל+ו	אמר	root
from her place	Egypt	going out/leaving [of]	that she will be uprooted	no	to him	they said	inside
The sages responded to Ben Zoma: [These verses] do not imply that the Exodus from Egypt will be uprooted [and therefore will not be mentioned]...							outside

עיקר	מלכיות	שעבוד	שתהא	אלא	
עִקֵּר	מַלְכוּת	שְׁעִבּוּד	שִׁתְּהָא	אַלְא	vocalized
עִקֵּר	מֶלֶךְ	עִבְד	הוּי		root
root/core	kingdoms	subjugation	that she/it will be	rather	inside
...Instead, it will be [in the messianic times] that the subjugation of kingdoms will be the most essential thing...					outside

לו	טפל	מצרים	ויציאת	
לו	טָפֵל	מִצְרַיִם	וַיֵּצֵא	vocalized
לו	טַפֵּל		יֵצִי/יֵצֵא	root
to him	additional	Egypt	and going out/leaving [of]	inside
...and the Exodus from Egypt [will become] secondary.				outside

אומר	אתה	בו	כיוצא	
אוֹמֵר	אַתָּה	בּוֹ	כְּיוֹצֵא	vocalized
אֹמֵר		בּוֹ	יֵצִי/יֵצֵא	root
he said	you	in him	like he goes	inside
Similarly (i.e. an example of the situation in which something is "primary" but a "secondary" category or experience remains), you find the following verse in the Torah:				outside

יעקב	עוד	שמך	יקרא	לא	
יַעֲקֹב	עוֹד	שִׁמְךָ	יִקְרָא	לֹא	vocalized
	עוֹד	שׁוֹם	קִרְאִי		root
Ya'akov/Jacob	further	your name	he will be called	no	inside
(Genesis 35:10, referring to Ya'akov after his name is changed to Yisrael) "You will no longer be called Ya'akov..."					outside

שמך	יהיה	ישראל	אם	כי	
שִׁמְךָ	יִהְיֶה	יִשְׂרָאֵל	אִם	כִּי	vocalized
שום	הוי				root
<i>your name</i>	<i>he will be</i>	<i>Israel</i>	<i>if</i>	<i>since</i>	inside
...rather, your name will be 'Israel.'"					outside

ממקומו	יעקב	שיעקר	לא	
מִמְקוֹמוֹ	יַעֲקֹב	שִׁיעֶקֶר	לֹא	vocalized
קום		עקר		root
<i>from his place</i>	<i>Ya'akov</i>	<i>that he will be uprooted</i>	<i>no</i>	inside
It is not that [in this story], Ya'kov's name is uprooted entirely and forgotten...				outside

לו	טפל	ויעקב	עיקר	מצרים	מארץ
לוֹ	טָפֵל	וַיַּעֲקֹב	עֵיקָר	יִשְׂרָאֵל	אַלְא
ל+ו	טפל		עקר		
<i>to him</i>	<i>additional</i>	<i>and Ya'akov</i>	<i>root/core</i>	<i>Israel</i>	<i>rather</i>
...rather, [the name] Israel is primary, and [the name] Ya'akov is secondary/additional to it. (He holds both names simultaneously, but one is primary and one is secondary.)					outside

ראשנות	תזכרו	אל	אומר	הוא	וכן
רֵאשִׁנוֹת	תִּזְכְּרוּ	אַל	אוֹמֵר	הוּא	וְכֵן
ראש	זכר		אמר		ו+כן
<i>firsts</i>	<i>you will remember</i>	<i>not</i>	<i>he says</i>	<i>he</i>	<i>and thus</i>
And thus it is said (in Isaiah 43:18): "Don't remember the first days/events/things..."					outside

תתבננו	אל	וקדמניות	
תִּתְבַּנְּנוּ	אַל	וְקִדְמִיּוֹת	vocalized
בִּנְן		קִדְמִ	root
<i>you will reflect</i>	<i>not</i>	<i>and beginnings</i>	inside
and do not meditate on the beginnings."			outside

מלכיות	שעבוד	זה	ראשנות	תזכרו	אל	
מַלְכוּת	שְׁעִבּוּד	זֶה	רֵאשִׁנוֹת	תִּזְכְּרוּ	אַל	vocalized
מֶלֶךְ	עֲבַד		רֵאשׁ	זָכַר		root
<i>kingdoms</i>	<i>subjugation</i>	<i>this</i>	<i>firsts</i>	<i>you will remember</i>	<i>not</i>	inside
(The gemara explains the two clauses of the verse from Isaiah.) When the verse says "don't remember the first days" - it is referring to the subjugation of kingdoms.						outside

מצרים	יציאת	זו	תתבננו	אל	וקדמניות	
מִצְרַיִם	יְצִיאַת	זֹו	תִּתְבַּנְּנוּ	אַל	וְקִדְמִיּוֹת	vocalized
	יְצִי/יֵצֵא		בִּנְן		קִדְמִ	root
<i>Egypt</i>	<i>going out/leaving [of]</i>	<i>this</i>	<i>you will reflect</i>	<i>not</i>	<i>and beginnings</i>	inside
And when the verse says "and do not meditate on the beginnings" - it is referring to the Exodus from Egypt.						outside

תצמח	עתה	חדשה	עשה	הנני	
תִּצְמַח	עַתָּה	חֲדָשָׁה	עֲשֵׂה	הִנְנִי	vocalized
צִמַח	עַת	חֲדָשׁ	עֲשִׂיה	הִנִּי	root
<i>it will grow/blossom</i>	<i>now</i>	<i>new</i>	<i>make</i>	<i>behold I</i>	inside
With regard to the following verse (Isaiah 43:19): "Behold, I will do new things, now it will spring forth."					outside

ומגוג	גוג	מלחמת	זו	יוסף	רב	תני	
וּמַגּוּג	גּוּג	מִלְחָמָת	זוּ	יוֹסֵף	רַב	תָּנִי	vocalized
		לַחֵם			רַבב	תָּנִי	root
And Magog	Gog	war	this	Yosef	rav	he repeated	inside
This [verse] refer to the war of Gog and Magog [two nations that, according to rabbinic legend, will rise against the Jewish people in a final messianic war]. (Rav Yosef interprets this verse as proof that all earlier events will be forgotten in the redeemed world for the sake of "new".)							outside

דומה	הדבר	למה	משל	
דוּמָה	הַדְּבָר	לְמָה	מִשָּׁל	vocalized
דְּמִי	דָּבָר	לְ+מָה	מִשָּׁל	root
is similar	the thing	to what	tale/parable	inside
There is a parable: to what does this scenario compare?				outside

בדרך	מהלך	שהיה	לאדם	
בְּדֶרֶךְ	מִהֲלֵךְ	שֶׁהָיָה	לְאָדָם	vocalized
דֶּרֶךְ	הֵלֵךְ	הוּא	לְ+אָדָם	root
in the path	he walks	that he was	to person	inside
[it can be compared] to a person who was walking along the way...				outside

ממנו	וניצל	זאב	בו	ופגע	
מִמֶּנּוּ	וַיִּצַל	זָאֵב	בּוֹ	וּפָגַע	vocalized
	נִצַּל		בּ+וֹ	פָּגַע	root
from him	and he was saved	wolf	in him	and he hit	inside
and he came across a wolf, and he was saved from it.					outside

זאב	מעשה	והולך	מספר	והיה	
זַאֵב	מַעֲשֵׂה	וְהוֹלֵךְ	מְסַפֵּר	וְהָיָה	vocalized
	עֲשִׂיה	הֵלֵךְ	סִפֵּר	הוּי	root
wolf	deed [of]	and he goes	he tells/recounts	and he was	inside
Afterward, he would recount the story over and over, and tell the story of the wolf.					outside

ממנו	וניצל	ארי	בו	פגע	
מִמֶּנּוּ	וְנִצַּל	אַרִּי	בּוֹ	פָּגַע	vocalized
	נִצַּל		בּוֹ	פָּגַע	root
from him	and he was saved	lion	in him	and he hit	inside
He came across a lion, and he was saved from it.					outside

ארי	מעשה	והולך	מספר	והיה	
אַרִּי	מַעֲשֵׂה	וְהוֹלֵךְ	מְסַפֵּר	וְהָיָה	vocalized
	עֲשִׂיה	הֵלֵךְ	סִפֵּר	הוּי	root
lion	deed [of]	and he goes	he tells/recounts	and he was	inside
Afterward, he would recount the story over and over, and tell the story of the lion.					outside

ממנו	וניצל	נחש	בו	פגע	
מִמֶּנּוּ	וְנִצַּל	נָחָשׁ	בּוֹ	פָּגַע	vocalized
	נִצַּל		בּוֹ	פָּגַע	root
from him	and he was saved	snake	in him	and he hit	inside
He came across a snake, and he was saved from it.					outside

שניהם	מעשה	שכח	
שְׁנֵיהֶם	מַעֲשֵׂה	שָׁכַח	vocalized
שני+הם	עשי/ה	שכח	root
two [of] them	deed [of]	he forgot	inside
[After being threatened by the snake,] he forgot both of the previous encounters.			outside

נחש	מעשה	והולך	מספר	והיה	
נָחָשׁ	מַעֲשֵׂה	וְהוֹלֵךְ	מְסַפֵּר	וְהָיָה	vocalized
	עשי/ה	הלך	ספר	הוי	root
snake	deed [of]	and he goes	he tells/recounts	and he was	inside
And he would recount the story over and over, and tell the story of the snake.					outside

אחרונות	צרות	ישראל	כך	אף	
אַחֲרוֹנוֹת	צָרוֹת	יִשְׂרָאֵל	כֵּן	אֵף	vocalized
אחר	צרה				root
later ones	sufferings	Israel	thus	but	inside
So it is with the people of Israel [i.e. the Jewish people] - their later sufferings [i.e. their most recent trials]					outside

הראשונות	את	משכחות	
הַרְאִישׁוֹנוֹת	אֵת	מִשְׁכַּחוֹת	vocalized
ראש		שכח	root
the first ones	direct object marker	cause to be forgotten	inside
cause their earlier trials / sufferings to be forgotten.			outside